

ERABATEKO LEHENTASUNA EKINTZA SINDIKALARI

Neoliberalismoa, langile-klasearen eskubideen aurka

Negoiazio kolektiboa, politika sozialekin batera, krisi larrian dago oldar neoliberalaren ondorioz. Eraso honek, besteak beste, lan-kontrata bermerik gabe uzten du, babes soziala murrizten du eta zerbitzu publikoak pribatizatzen ditu. Gure herrian, gainera, eraso bereziki gordina da –eduki eta moldeetan– sindikalismo errebindikatzailerearen aurka, eta herritar gehienaren interesen kontra jotzen du.

Lan-ibilbidea oso-osorik koloka jartzen dute: sarrera (aldi baterako kontratuak, lege-iruzurra, azpikontratak, subrogazioaren ukapena...), lanaldia bera (produktibitate exigentzia gero eta zorrotzagoak, segurtasuna eta osasuna babesteko prebentzio eta ikuskapen politikarik eza...), baita irteera ere (kaleratzea erraztuta). Lan-baldintzak gero eta okerragoak eta umiliagarriagoak dira, eta ordainsariaren erosteko ahalmena, gero eta apalagoa. Gaur Euskal Herrian jende asko, enplegua izanagatik, pobrezian dago.

Politika publikoetan zergetatik etorritako sarrerak gutxitzea erabaki dute (lan-errenta handien eta kapitalen gaineko zama arindu eta iruzur fiskalaren aurka ezer ez eginda). Horrekin batera, gastu soziala mailaz maila gutxitzen dute, zerbitzu publiko eta sozialak murriztuz (osasun-sistema, irakaskuntza, menpekotasuna...), zuzenean klase xeheen bizikaltatearen kalterako. Horrela baldintza objektiboak (zerbitzu eskasagoa) eta subjektiboak (iritzia) hedatzen dira, harik eta pribatizazioa onargarriago egin arte. Horixe da, hain zuzen lurzoru eta etxebizitza politikekin batera, gure arteko bazterte soziala hain kezkarria izatearen arrazoiak, Europako herririk aberatsenetakoa izan arren. Eskandalua are handiagoa da aurrekontu publikoak urtez urte superabitaz ixten direla aintzat hartuz gero.

Politika, elite ekonomikoen esanetara

Gure esperientziak, gure lan sindikalak -negoiazio kolektiboan eta beste eredu sozial baten alde daramagun borrokan-, behin betiko ondorio batera eramane gaitu: Euskal Herrian botere politikoak eta ekonomikoak beren interesak eta kudeaketa sektore pribatuaren onerako bideratzen dituzte, soldata-errenten eta langile-klasearen ongizatearen kaltetan. Herri-administrazioek, batetik, eta enpresari zein hauen elkarteek, bestetik, betidanik izan dituzte estrategiak partekatze eta erabakiak adosteko gune itxi formal eta informalak. Gaur identitate eta adostasun hori lotsarik gabe adierazten da, era argiagotan, jendaurrean eta gero eta nabarmenago.

Ez gara bakarrik jardunbide baztertzailere ari, "interes ekonomiko orokor" delakoaren aitzakiaz egiten diren horietaz (azpiegitura handiak, negozioentzako diru-laguntzak...). Ez, benetako kanpainak ere egiten dituzte, publizitate kutsua duten ikuskizun birtualek lagunduta; ikuskizunok ia egunero antolatzen dira, diru publikoz lagunduta.

Halaber, 'garai berri' honen ezaugarria ez da soilik baliabide publikoetatik jardun pribatuetara diru-kopuru hazkorrak bideratzea; gainera, kudeatzaile publiko eta pribatuak beren egitekoetan txandakatu egiten dira; honen emaitza aginte, botere eta kooptazio sare handi eta bakarra dugu.

Ondorioz, alor demokratikoa piskanaka esparru instituzionalera mugatzen dute, herritarren parte hartzeko beste bideak gero eta gehiago galarazten saiatzen direlarik (herri-ekimen legegilea, kontsultak...), jendartean edozein eztabaida mozte aldera. Horrekin batera, administrazioek eta enpresaburuek negoziazio kolektiboan eta parte hartzeko organo sozial eta laboraletan gehiengo sindikala errespetatzeari buruzko joko-arauak urratu egiten dituzte. Injustizia areago doa, zuzenean Gasteizko gobernuaren menpeko diren auzitegi administratiboak aktibatu baitituzte askatasun sindikalaren aurka.

3. EBAZPENA (jarr.)

ERABATEKO LEHENTASUNA EKINTZA SINDIKALARI

Elkarrizketa sozialaren sakoneko krisia

Elkarrizketa sozialak, Nafarroan kasu, gehiengo sindikala erabilia modu instituzionalizatu eta iraunkorrean proiektu daitekeenean, aldebiko edo hiruparteko esparru orotatik kanpo uzten ditu langileen herenetik gora ordezkatzan dituztenak, eta inoiz gehiengorik ez badute minoria akordioak egiten dituzte.

EAEn, berriz, zuzenean ildo estrategiko jakin bat hautatu dute Eusko Jaurlaritzak, patronalak eta enpresaburuek; honen ondorioz, partaidetza instituzionalean zein negoziazio kolektiboan legitimatu egiten dituzte gutxiengo sindikalarekin iritsitako akordioak.

Jokabide antidemokratiko honi aurre egiteko ELAK sindikatu eta patronalentzako topagunea behar zuen Lan Harremanen Kontseilutik (LHK) alde egitea erabaki zuen, hura sortzerakoan protagonistetako bat izan zen arren. Irteteko erabakiaren zergatia, Bizkaiko hormigoi eta harrobien sektorean sinatu zen minoria-akordioa eta ondoren ugazabek eskubide sindikalen kontra hasitako eraso. Dena dela, gutxiarik 1999 urtetik aurrera agerian geratu zen LHK sortu zen helburura iristeko ezgauza zela, hots, negoziazio kolektiboaren garapenerako ez zela baliagarri.

Halaber, ELAK eta LABek Hobetuz langile aktiboen prestakuntzarako fundaziotik ateratzea erabaki zuten, funtsezko hiru arrazoi medio: Gobernuak fundazioaren joko-arauak aldebakarreko erabakiz aldatu izana; Estatuak fundazioaren proiektuaren aurkako eredu ezartzea, eta hori guztia gutxiengo sindikalaren babespean egin izana, beraz autogobernua hedatzeko edozein aukeraren etsai den arren, eta zehazki langileen prestakuntzarako bertoko ereduaren aurka egonda ere.

Azkenik, ELAK Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeko (EGAB) lana ere bertan behera utzi du. Kontsulta organo honek ez dauka inolako eskumenik zerga-politikari edo aurrekontuei dagokienez; administrazioek bere iritzi eta proposamenak ez dituzte aintzat hartu, eta ugazabek areago hustu dute, gustoko ez diren gaiak eztabaidatzea galarazi egin baitute. LABek ere erakunde honetan ez du parte hartzen.

Administrazioek eta enpresaburuek elkarrizketa soziala aipatzen dute, baina uko egiten diote elkarrizketa horretan lan-baldintzak hobetu edota aberastasunaren banaketa desberdina eta injustua orekatzeko ezein aukera. Hartara, partaidetza instituzionalaren bitartez politika publiko eta laboralentzako legitimazio formala bilatzen dute. Era honetako elkarrizketa sozialak sindikalismoa indargetu nahi du bere lehentasunetik aldentu araziz, hots, langile-klasearen interesen aldeko ekintza kolektiboa antolatzeke lehentasunetik.

Elkarrizketa sozial hori eskuzabala da, beraz, betiere mugimendu sindikala politika neoliberalen aplikazioan laguntzaile izateko prest badago eta bake soziala bermatzen badu. Gai jakin batzutarako, enplegu-politikak, prestakuntza edota immigrazioa kasu, baliabide finantzarioak ziurtatuta daude, berdin da politika horiek estatu mailan edo Euskal Herrian erabakitzen diren, eta Gernikako Estatutuan edo Foruaren Hobekuntzan ezarritako eskumenen banaketa urratzen duten.

Kongresu honek konklusio gisa honakoa adierazten du:

1. Ekintza sindikala eta elkarrizketa soziala batera ezinezko aukerak dira eraso neoliberalaren baitan eta indar-erlazioa mugimendu sindikalarentzat hain txarra denean. Arazoak, esan dugun bezala, eduki eta joko-arauekin du zerikusia.
2. Auzi honi heltzea etorkizun sindikalerako erabakigarria da, eta horregatik ekintza kolektiboa mantendu eta indartzeko apustua egiten du, bere autonomia politiko eta finantzarioak ematen dion.
3. Ezinbestekoa da jarrera sindikal hori maila guztietan indartzea, konfederaziotik hasi eta atal sindikaletaraino, horietan guztietan islatu behar baita sinesgarri eta eragingarri garela.
4. ELA bereziki zorrotza izango da bere buruarekiko ordezkartza mailak ardu handiagoa ematen dion esparruetan eta langile-klasearen onerako lan-dinamika alternatiboak gauza ditzakeen tokietan.